

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова приймальної комісії

О.О. Григор

2017 р.

ПРОГРАМА

фахових вступних випробувань

**при вступі на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра
на перший курс (зі скороченим терміном навчання)/
зі спеціальності 051 – Економіка
(освітня програма – Міжнародна економіка)**

1 ПРОГРАМА ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

Програма вступних випробувань складена на підставі Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів України в 2017 році, затверджених Наказом МОНУ від 13 жовтня 2016 року №1236, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України від 23 листопада 2016 року за № 1515/29645.

1.1 ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

До участі у конкурсі щодо зарахування на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності **051 Економіка (освітня програма – Міжнародна економіка)** згідно переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266, допускаються особи, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста за спеціальностями згідно таблиці 3 Правил прийому до Черкаського державного технологічного університету в 2017 р.

Вступник має виявити базові знання з теорії та практики дисциплін, що виносяться на вступне випробування.

1.2 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

Мета вступного випробування: оцінити рівень знань про економічну систему суспільства, закони її функціонування і розвитку для розуміння чинників зародження, утвердження і напрямів розвитку сучасних соціально-економічних систем, їх спроможності задовольняти потреби людей та визначити на цій основі рівень готовності вступників для навчання у вищому навчальному закладі.

Завдання вступного випробування:

- оцінити тип економічного мислення, економічну психологію та світогляд,

- перевірити ступінь володіння основними термінами з базових економічних дисциплін;
- з'ясувати рівень практичних навиків з базових економічних дисциплін;
- визначити рівень набутих знань і вмінь з базових економічних дисциплін.

1.3 ПЕРЕЛІК ДИСЦИПЛІН ТА РОЗДІЛІВ З НИХ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНІ ВИПРОБУВАННЯ

Питання базуються на тематиці з дисциплін «Політична економія», «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Національна економіка» та включають такі питання:

1.3.1 Політична економія:

1. Предмет і метод політичної економії.
2. Виробництво матеріальних благ і послуг. Продукт і характер праці.
3. Економічні потреби та інтереси.
4. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші.
5. Капітал: процес виробництва і нагромадження. Наймана праця і заробітна плата.
6. Ринок, його суть і функції. Моделі ринку. Конкуренція і ціноутворення.
7. Домогосподарство в системі економічних відносин.
8. Підприємство як товаровиробник. Валовий дохід і прибуток.
9. Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента.
10. Суспільне відтворення. Суспільний продукт і його основні форми.
11. Економічний розвиток. Зайнятість, відтворення робочої сили та їх регулювання державою.
12. Господарський механізм у системі суспільного відтворення. Держава та її економічні функції.
13. Сучасні економічні системи. Особливості розвитку перехідних економік.
14. Суть і структура світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин.
15. Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток України.

1.3.2 Макроекономіка:

1. Макроекономіка як наука. Об'єкт та предмет макроекономіки. Функції макроекономіки.
2. Макроекономічні моделі: суть та роль у макроекономічному аналізі й прогнозуванні.
3. Модель кругопотоку доходів та видатків. Основні макроекономічні тотожності.
4. Поняття про Систему національних рахунків (СНР). Сутність та основні категорії СНР.
5. Основні макроекономічні показники в системі національних рахунків. Методика розрахунку. Взаємозв'язок між ними.
6. Сукупний попит та його структура. Цінові чинники сукупного попиту. Нецінові чинники сукупного попиту. Вплив нецінових чинників на криву сукупного попиту.
7. Сукупна пропозиція в короткостроковому та довгостроковому періоді. Нецінові чинники короткострокової сукупної пропозиції: ціни на ресурси, продуктивність ресурсів, субсидії підприємствам і податки на підприємства.
8. Споживання та заощадження як функції поточного доходу. Схильність до споживання та заощадження.
9. Фіскальна політика. Мультиплікатор витрат і податків. Вплив фіскальних інструментів на ВВП і державний бюджет.
10. Модель пропозиції грошей. Грошовий мультиплікатор, коефіцієнт готівки, резервна норма. Мультиплікація грошової бази банківською системою.
11. Циклічність як форма економічного розвитку. Фази ділового циклу. Види економічних циклів та причини коливань.
12. Види безробіття: фрикційне, структурне, циклічне. Природний рівень безробіття, повна зайнятість.
13. Суть, види та соціально-економічні наслідки інфляції. Методи вимірювання.
14. Тарифні методи регулювання зовнішньої торгівлі. Нетарифні методи регулювання зовнішньої торгівлі.
15. Міжнародна торгівля і платіжний баланс. Структура платіжного балансу. Нерівновага платіжного балансу.

1.3.3 Мікроекономіка:

1. Мікроекономіка як складова частина сучасної теоретичної економіки. Предмет, суб'єкт і методологія мікроекономіки.

2. Характеристика основних моделей ринкових структур.
3. Сукупна та гранична корисність блага, принцип спадної граничної корисності.
4. Рівновага споживача: сутність та обґрунтування з кардиналістських та ординалістських позицій.
5. Мікроекономічна модель підприємства. Поняття «виробничі фактори».
6. Виробнича функція: поняття і параметри.
7. Обґрунтування рівноваги виробника на основі спільного аналізу виробничої функції та витрат.
8. Поняття «нормальний прибуток», «чистий економічний прибуток». Вплив зміни їх кількісних значень на ділову активність підприємців.
9. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага.
10. Поняття і види монополій. Умови довгострокової рівноваги монополістів різних видів.
11. Олігополістична структура ринку і взаємообумовленість дій партнерів. Ціноутворення за олігополією: загальна характеристика.
12. Рівновага виробника на ринку ресурсів. Еластичність попиту на ринку ресурсів. Ефект доходу та ефект заміщення.
13. Праця як фактор виробництва. Формування ціни праці у різних ринкових ситуаціях.
14. Земля як фактор виробництва. Економічна та земельна рента.
15. Часткова і загальна рівновага ринкової економічної системи.

1.3.4 Національна економіка:

1. Національна економіка як єдність загального і особистого. Показники національної економіки.
2. Економічні теорії та базисні інститути національної економіки.
3. Поняття та склад потенціалу національної економіки.
4. Загальна характеристика природно-ресурсного потенціалу України і його характеристика.
5. Людські ресурси в Україні. Кількісна та якісна характеристика людського потенціалу.
6. Науково-технічний потенціал України.
7. Економічне зростання і його показники. Типи економічного зростання. Фактори економічного зростання.
8. Нездатність ринкової економіки до забезпечення повного і ефективного саморегулювання.
9. Сутність та методи державного регулювання економіки.
10. Система і функції органів державного регулювання економіки.

11. Бюджетне регулювання економіки. Податкове регулювання економіки. Фінансово-кредитне регулювання економіки.
12. Державне програмування. Цільові комплексні програми розвитку національної економіки.
13. Прогнозування розвитку національної економіки. Види прогнозів.
14. Економічна інтеграція України у світове господарство.
15. Сутність економічної безпеки національної економіки.

1.4 СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аналіз національної економіки: Навч. посіб./ За ред. Г.О. Пухтаєвич. — К.: КНЕУ, 2010. — 254 с.
2. Антонюк Л. Л. Міжнародна конкурентоспроможність країн: теорія та механізм реалізації: Монографія. — К.: КНЕУ, 2011.
3. Базилевич В. Д. Економічна теорія. Політекономія : підручник / В.Д.Базилевич, В. М. Попов, К. С. Базилевич, Н. І. Гражевська; ред.: В. Д. Базилевич; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - 8-ме вид., переробл. і доповн. - К. : Знання, 2012. - 702 с.
4. Базилевич В. Д. Макроекономіка. Практикум : навч. посіб. / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич, Л. О. Баластрик. - 2-ге вид., переробл. і доповн. - К. : Знання, 2010. - 550с.
5. Базилевич В.Д. Макроекономіка: Підручник. / В.Д. Базилевич, К.С. Базилевич, Л.О. Баластрик; за ред. В.Д. Базилевича. – 3-є вид. – К.: Знання, 2009. – 622 с.
6. Базиліук Я. Б. Конкурентоспроможність національної економіки: сутність та умови забезпечення: Монографія: — К.: НІСД, 2010.
7. Буряк П. Ю. Політична економія. Курс лекцій : навч. посіб. / П. Ю. Буряк, О. Г. Гупало, В. Г. Дулюк, В. А. Зеленко, О. І. Пікулик; ред.: П. Ю. Буряк, О. Г. Гупало; Львів. держ. фін. акад. - Л. : Сполом, 2013. - 291 с.
8. Васильєв С. В. Політична економія: практикум : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. В. Васильєв, І. І. Вініченко. - Донецьк : Юго-Восток, 2012. - 459 с.
9. Гаркуша Ю. О. Політична економія : навч. посіб. / Ю. О. Гаркуша, І. Ю. Тур, Г. М. Шведова; Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т". - Х. : ХАІ, 2011. - 151 с.
10. Гринів Л.С., Кічурчак М.В. Національна економіка: Навч. посібник. – Львів: «Магнолія 2006», 2008. – 464 с.

11. Залюбінська Л. М. Мікроекономіка :навч. посіб. для студ. ВНЗ / Л. М. Залюбінська, М. Л. Скорик; Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова. - О. :Астропринт, 2011. - 320 с.
12. Кліменко О. М. Макроекономіка :навч. посіб. для самост. вивч. дисципліни / О. М. Кліменко, О. М. Крюкова, М. С. Бріль; Харк. нац. екон. ун-т. - Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. - 135 с.
13. Кравченко О. А. Мікроекономіка: теоретичніоснови :навч. посіб. / О. А. Кравченко; Одес. нац. політехн. ун-т. - О. : Букаєв В. В., 2013. - 134 с.
14. Майовець Є. Й. Економічна теорія : навч. посіб. / Є. Й. Майовець, С. І. Кудин, Н. І. Гнатюк, Т. П. Моряк, Ю. В. Райта; ред.: Є. Й. Майовець; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. - Л., 2011. - 399 с.
15. Макроекономіка : конспект лекцій для студ. спец. "Міжнароднаеконіміка" / уклад.: В. В. Дергачова; Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т". - К., 2011. - 115 с.
16. Максименко І. А. Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка: навч. посіб. / І. А. Максименко, Н. П. Мацелюх, І. М. Бурдейний, К. М. Кукушкін, Д. Я. Кушнір; Нац. ун-т держ. податк. служби України. - Чернівці : Прут, 2011. - 404 с.
17. Мельник П. В. Економічна теорія :навч. посіб. / П. В. Мельник, І. А. Максименко, Н. П. Мацелюх, М. М. Касьяненко, І. М. Бурдейний, Т. В. Рябокінь; Держ. податк. адмін. України, Нац. ун-т держ. податк. служби України. - 2-ге вид.,доповн. і переробл. - Чернівці : Прут, 2011. - 404 с.
18. Наливайко А. П. Мікроекономіка : підручник / А. П. Наливайко, Л. А. Азьмук, П. Г. Банщиков; ред.: А. П. Наливайко; МОНМС України, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". - К., 2011. - 446 с.
19. Національна економіка: навч. посіб. / А.Ф.Мельник, А.Ю.Васіна, Т.Л.Желюк, Т.М.Попович; за ред.. А.Ф.Мельник. – К.: Знання, 2011. – 463 с.
20. Національна економіка: навч. посіб. / Л.О. Петкова, Р.Ф. Пустовійт, А.О. Ходжаян та ін.; За заг. ред. проф. Л.О. Петкової. – К.: «МП Леся», 2009. – 288 с.
21. Національнаеконіміка: підручник / За ред. проф., к.е.н. П.В. Круша. – К.: Каравела; Піча Ю.В., 2008. – 416 с.
22. Національнаеконіміка: текстилекцій / О. П. Тищенко, А. Є. Никифоров, Т. Ф. Куценко та ін.; За заг. ред. А. Г. Савченка. — К.: КНЕУ, 2007. – 464 с.
23. Пасемко Г. П. Політична економія :навч. посіб. Ч. 1 / Г. П. Пасемко; М-во аграр. політики та продовольстваУкраїни, Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. - Х., 2011. - 198 с.

24. Пасемко Г. П. Політична економія :навч. посіб. Ч. 2 / Г. П. Пасемко, Т. М. Лозинська, О. М. Супрун, О. С. Філоненко, Г. Є. Бесєдіна, Л. Г. Різак, В. В. Лисенко; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. - Х., 2011. - 354 с.
25. Політична економія на початку ХХІ століття / О. А. Пороховський //Екон. теорія . - 2012. - № 2. - С. 17-28. - укр.2. - 317 с.
26. Пономаренко О. О. Макроекономіка :навч. посіб. / О. О. Пономаренко, К. Р. Немашкало, О. М. Крюкова, В. М. Філатов, О. А. Тумакова, Н. О. Степаненко, І. М. Колесніченко, О. М. Кліменко; Харк. нац. екон. ун-т. - Х. : ІНЖЕК, 2011. - 259 с.
27. Пушкаренко П. І. Економічна теорія :підручник / П. І. Пушкаренко; Харк. нац. ун-т внутр. справ, Сум. філ. - Суми :Унів. кн., 2011. - 383 с.
28. Радіонова І. Ф. Макроекономіка - 2 : навч. посіб. / І. Ф. Радіонова, Т. В. Бурлай, Є. В. Алімпієв. - К.; Кам'янець-Поділ. : Аксіома, 2010. - 423 с.
29. Семененко В. М. Макроекономіка (модульний варіант) :навч. посіб. / В. М. Семененко, О. В. Семененко; Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. - К. : КНУТД, 2011. - 331 с.
30. Стасюк І. В. Мікроекономіка :навч. посіб. / І. В. Стасюк, Г. А. Лех, Г. В. Стричак, Г. В. Прошак; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Л., 2011. - 323 с.
31. Тарасевич В. М. Економічна теорія. Макроекономіка :підручник / В. М. Тарасевич, В. В. Білоцерківець, С. П. Горобець, В. Ф. Донченко, О. О. Завгородня; ред.: В. М. Тарасевич. - К. :Знання, 2012. - 206 с.
32. Тарасевич В. М. Економічна теорія. Міжнародна економіка : підручник / В. М. Тарасевич, О. О. Завгородня, В. К. Лебедева, О. В. Летуча, О. Л. Фаїзова; ред.: В. М. Тарасевич. - К. :Знання, 2012. - 143 с.
33. Тарасевич В. М. Економічна теорія. Національна економіка : підручник / В. М. Тарасевич, В. Я. Швець, Ю. І. Пилипенко, В. В. Білоцерківець, О. О. Завгородня; ред.: В. М. Тарасевич. - К. :Знання, 2012. - 270 с.
34. Тарасевич В. М. Економічна теорія. Політекономія :підручник / В. М. Тарасевич, О. Ю. Бобровська, О. В. Давидов, В. Ф. Донченко, В. К. Лебедева; ред.: В. М. Тарасевич. - К. :Знання, 2012. - 206 с.
35. Уфімцева О. Ю. Мікроекономіка. Курс лекцій : підручник / О. Ю. Уфімцева; ДВНЗ "Придніпр. держ. акад. буд-ва та архіт.". - Д. : ПДАБА, 2012. - 174 с.
36. Хрупович С. Є.Макроекономіка: теорія і практика : [навч. посіб.] / С. Є. Хрупович, Г. В. Ціх; Терноп. нац. техн. ун-т ім. І. Пулюя. - Т. : Вид-во ТНТУ ім. І. Пулюя, 2013. - 279 с.
37. Швець І. Ю. Економічна теорія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. Ю. Швець. - Сімф. : ДІАЙПІ, 2013. - 618 с.

38. Шупик І. І. Макроекономіка : теорет. курс : навч. посіб. / І. І. Шупик, О. С. Песцова-Світалка, Л. М. Березіна. - Полтава, 2010. - 238 с.

39. Яковчук В. П. Економічна теорія : навч. посіб. для ВНЗ / В. П. Яковчук; Житомир. нац. агрокол. ун-т. - Житомир : Рута, 2012. - 314 с.

2 ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ДО ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

Вимоги до вступного іспиту відповідають вимогам чинних навчальних програм згідно стандарту вищої освіти за спеціальністю **051 Економіка (спеціалізація – Міжнародна економіка)**.

Вступне випробування проводиться у формі комплексних теоретичних та практичних завдань.

Вступне випробування триває **3** астрономічні години (**180** хв.).

Структура завдань складається з тестових завдань відкритого та закритого типу та практичних завдань щодо розв'язку конкретних задач.

В завданнях закритого типу необхідно вибрати одну правильну відповідь з наведених варіантів відповідей. До кожного тестового завдання наведено 4 варіанти відповіді. Завдання вважається виконаним, якщо вступник вибрав правильну відповідь та написав навпроти номера питання літеру, що позначає обраний варіант відповіді. Виконане завдання оцінюється в 1 бал, не виконане (не вірно обрана відповідь) в 0 балів.

В завданнях відкритого типу необхідно самостійно сформулювати правильну відповідь. Завдання вважається виконаним, якщо вступник вірно розкрив зміст терміну. Виконане завдання оцінюється в 4 бали, не виконане (не вірно обрана відповідь) в 0 балів, часткове виконання завдання оцінюється від 1 до 3 балів.

В практичних завданнях необхідно навести хід розв'язку конкретної задачі, дати відповідь, за необхідності навести обґрунтування, зробити висновки. Завдання вважається виконаним, якщо вступник вірно розв'язав задачу – вказав необхідні формули, зазначив правильну відповідь. Виконане завдання оцінюється в 15 балів, не виконане (не вірна формула, не правильна відповідь) в 0 балів, часткове виконання завдання оцінюється від 1 до 15 балів.

В цілому комплексне завдання оцінюється за 100-бальною шкалою.

Мінімальний позитивний бал, при якому вступник допускається до участі у конкурсі на зарахування – 24 бали.

3 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

1. Оцінка фахових вступних випробувань проводиться за 100 - бальною шкалою.

2. Завдання 1 – 30 мають по декілька варіантів відповідей, з яких тільки одна правильна. Правильна відповідь на кожне із завдань оцінюється в 1 бал. За виконання завдань 1 – 30 можна отримати максимально 30 балів.

3. Завдання 31 – 40 вимагає пояснення термінів. У ньому треба записати ґрунтовне пояснення до кожного терміну. Правильне виконання кожного із завдань оцінюється у 4 бали. За виконання завдань 31 – 40 можна отримати максимально 40 балів.

4. Завдання 41-42 передбачають розв'язання задачі. У завданнях слід навести хід розв'язання, вказати правильну відповідь, зробити висновки. Правильне виконання кожного із завдань оцінюється у 15 балів. За виконання завдань 41 – 42 можна отримати максимально 30 балів.

5. Подвійні, неправильно записані, закреслені, підчищені та виправлені відповіді вважаються помилкою.

6. Оцінка виставляється як сума балів за кожне завдання і являє собою сумарний рейтинг.

7. До конкурсного відбору при прийомі на навчання допускаються особи, що отримали не нижче 24 балів (зараховано).

Голова атестаційної комісії
зі спеціальності
051 Економіка (освітня
програма – Міжнародна
економіка)

д.е.н., проф.. Петкова Л.О.